

**Protokół z posiedzenia plenarnego Komitetu Matematyki PAN w dniu 28
listopada 2018 roku**

W posiedzeniu uczestniczyło 38 członków KM PAN, 7 członków usprawiedliwiło swoją nieobecność.

Porządek obrad:

- 1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad.**
- 2. Zatwierdzenie protokołu z zebrania plenarnego KM PAN w dniu 28 lutego 2018 roku.**
- 3. Sprawy bieżące Komitetu - referuje przewodniczący KM PAN.**
- 4. Informacja o Zgromadzeniu Ogólnym Międzynarodowej Unii Matematycznej i o Międzynarodowym Kongresie Matematyków w sierpniu br. - referuje prof. Tadeusz Januszkiewicz, przewodniczący Komitetu Narodowego ds. Kontaktów z IMU.**
- 5. Informacja o zgłoszeniu do MNiSW kandydatów na ekspertów do Zespołu doradczego oceniającego czasopisma matematyczne - referuje prof. Paweł Strzelecki, koordynujący akcję.**
- 6. Prezentacje ośrodków matematycznych:**
prof. Arkadiusz Płoski (Politechnika Świętokrzyska) - "Obserwacje z prowincji: uczenie matematyki w szkołach wyższych i średnich ze szczególnym uwzględnieniem małej politechniki".
- 7. Sprawa korekty Regulaminu Komitetu Matematyki PAN.**
- 8. Komunikaty, wolne wnioski.**
- 9. Ustalenie terminu następnego zebrania plenarnego KM PAN (27 lutego 2019 r.).**

Ad. 1.

Prof. Wiesław Pleśniak przewodniczący Komitetu Matematyki otworzył posiedzenie i przywitał przybyłych członków KM PAN.

KM PAN bez zastrzeżeń, jednogłośnie, przyjął porządek posiedzenia plenarnego Komitetu Matematyki PAN w dniu 28 listopada 2018 roku.

Ad. 2.

KM PAN bez zastrzeżeń, przy jednym głosie wstrzymującym się, przyjął protokół z posiedzenia w dniu 28 lutego 2018 roku.

Ad. 3.

Prof. Wiesław Pleśniak zreferował bieżące sprawy Komitetu. Poinformował, że prof. Sławomir Kołodziej został wybrany na członka korespondenta PAU, a także został laureatem wykładu i medalu im. prof. Władysława Orlicza, który będzie wygłoszony 7 grudnia 2018 r. w Poznaniu. Dr Krzysztof Ciesielski, Członek Zespołu Dydaktycznego działającego przy KM, podczas imprezy 8th International Congress of the World Federation of National Mathematics Competitions, która odbyła się w dniach 18-24 lipca w Grazu, został wybrany na wiceprzewodniczącego (Vice-President) WFNMC.

Przykrą sprawą utrudniającą działalność Komitetu Matematyki jest odmawianie jego członkom przez Wydział III PAN możliwości refundacji noclegu przed posiedzeniami KM. Przed bieżącym zebraniem, spośród dziewięciu osób wnioskujących o refundację odmówiono jej aż siedmiu z nich, w tym przewodniczącemu. Prof. Pleśniak serdecznie podziękował dyrektorowi IM PAN prof. Łukaszowi Stettnerowi za zapewnienie noclegu członkom Komitetu, którzy nie otrzymali refundacji. Jednocześnie podkreślił, że trzeba zrobić wszystko, aby uniknąć takiej sytuacji w przyszłości.

Głos w dyskusji zabrali prof. dr hab. Jerzy Zabczyk, prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski oraz prof. dr hab. Wiesław Pleśniak.

Ad. 4.

Prof. Tadeusz Januszkiewicz, przewodniczący Komitetu Narodowego ds. Kontaktów z IMU, przedstawił informacje o Zgromadzeniu Ogólnym Międzynarodowej Unii Matematycznej i o Międzynarodowym Kongresie Matematyków. Oba wydarzenia miały miejsce w sierpniu 2018 roku.

Prof. Januszkiewicz przedstawił zadania i sposób działania Międzynarodowej Unii Matematycznej. Funkcjonuje ona od 1950 r., zajmuje się organizacją międzynarodowych kongresów matematycznych, tworzy różne podkomitety skupiające się m.in. na nauczaniu matematyki, wspieraniu kobiet w matematyce, czy propagowaniu matematyki w krajach trzeciego świata. W podkomitetach pracują ludzie bardzo zaangażowani w swoją działalność. Oficjalny budżet IMU to 300 tysięcy euro rocznie. Jest to niewielka kwota, jeśli weźmie się pod uwagę globalny zasięg działania tej organizacji i fakt, że skupia ona ponad 60 krajowych stowarzyszeń. Przynależność do Unii jest płatna. Zależnie od liczby głosów, opłaty zaczynają się od kwot symbolicznych, a kończą na dziesiątkach tysięcy euro. Dla porównania, na rzecz sekretariatu w Berlinie wypłacana jest dotacja w wysokości 500 tysięcy euro. IMU cechuje dwubiegunowość – organizuje kongresy, przyznaje nagrody matematyczne i zrzesza wybitnych matematyków, a jednocześnie poprzez prowadzenie polityki promowania matematyki w biednych krajach, dąży równocześnie do możliwie szerokiego dostępu do niej.

Podczas Zgromadzenia Ogólnego (General Assembly) wybrano nowy Komitet Wykonawczy i przewodniczących IMU, którzy złączą działać od przyszłego roku. Przewodniczącym został Carlos Kenig, a wice-przewodniczącymi Nalini Joshi i

Loyiso Nongxa. Są to osoby zajmujące się głównie działalnością organizacyjną organizacji i towarzystw matematycznych. Bardzo ważną osobą w pracach komitetu wykonawczego jest sekretarz – Helge Holden.

Kontrowersyjną sprawą był wybór miejsca organizacji Międzynarodowego Kongresu Matematyków w 2022 r. Zwyczajowo, 8 lat wcześniej zgłaszają się przedstawiciele krajów chętnych do organizacji kongresu, a 4 lata wcześniej miejsce kongresu jest wybierane. W 2012 roku chęć organizacji wyraziła Francja, dwa lata później do rywalizacji zgłosiła się też Rosja. Budżet zaprezentowany przez Rosjan był ponad 2 razy wyższy niż Francuzów, którzy przeznaczyć chcieli na organizację podobną kwotę jak w przypadku poprzedniego kongresu. W wyniku głosowania zdecydowano ostatecznie, że w 2022 roku Międzynarodowy Kongres Matematyków zostanie zorganizowany w Petersburgu.

Przykrą kwestią jest sprawa Nagrody Nevanlinny. Nagroda ta wręczana jest od 1982 roku podczas Międzynarodowego Kongresu Matematyków za wybitne osiągnięcia o charakterze matematycznym dokonane w dziedzinie nauk o przetwarzaniu informacji, czyli za osiągnięcia w informatyce teoretycznej. Została ufundowana przez Uniwersytet w Helsinkach. Przyznawana jest razem z Medalami Fieldsa. W ostatnim czasie padł pomysł zlustrowania Nevanlinny pod kontem działań na rzecz nazizmu. Ustalono, że w 1936 roku przyjął on posadę w Getyndze, by niedługo później wrócić do Finlandii. Po wojnie był wysokim oficjalem IMU, a także zrobił wiele, aby odnowić kontakty między matematykami rosyjskimi i fińskimi. Jedną z propozycji Komitetu Wykonawczego IMU jest utrzymanie nagrody, lecz pod zmienioną nazwą, pomimo braku twardych dowodów na stawiane zarzuty.

Nagrody są ważną częścią działalności Międzynarodowej Unii Matematycznej. Poza wspomnianą wcześniej Nagrodą Nevanlinny obecnie przyznaje się następujące nagrody: Medal Fieldsa, Nagroda Carla Friedricha Gaussa, Nagroda Leelavati, oraz Medal Cherna. Laureatami tegorocznych Medali Fieldsa zostali Caucher Birkar (Iran, Wielka Brytania), Alessio Figalli (Włochy), Peter Scholze (Niemcy), Akshay Venkatesh (Australia). Nagroda Carla Friedricha Gaussa jest przyznawana za osiągnięcia w zakresie szeroko rozumianych zastosowań matematyki. Jej laureatem w 2018 r. został David L. Donoho. Jego odkrycia pozwoliły na udoskonalenie metody tomografii komputerowej dla dzieci. Medal Cherna otrzymał Masaki Kashiwara, uznany specjalista z teorii reprezentacji, za nieustającą pracę na rzecz matematyki od ponad 50 lat. Nagrodę Nevanlinny otrzymał Constantinos Daskalakis z Grecji. Nagrodą Leelavati za promowanie matematyki został uhonorowany Ali Nesin, twórca wioski matematycznej w Turcji, w której nauki pobierało kilka tysięcy osób rocznie. Ostatnim wyróżnieniem był Wykład im. Emmy Noether, przyznawany zasłużonym kobietom w matematyce. W 2018 roku laureatką została Sung-Yung Alice Chang.

Dr hab. Karol Palka zaproponował, aby w IM PAN zorganizować wykłady przedstawiające przystępnym językiem wyniki laureatów Medalii Fieldsa.

Głos w dyskusji zabrali prof. prof. Feliks Przytycki, Tadeusz Januszkiewicz, Piotr Krasoń, Jerzy Zabczyk, Stanisław L. Woronowicz, Paweł Strzelecki, Wiesław Pleśniak, oraz dr hab. Karol Palka.

Ad. 5.

Prof. Paweł Strzelecki poinformował o sprawie zgłoszenia do MNiSW kandydatów na ekspertów do Zespołu doradczego oceniającego czasopisma matematyczne.

Prof. Strzelecki wyjaśnił, że 27 lipca 2018 roku Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydało projekt rozporządzenia w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych. W dniu 22 sierpnia, siedmiu przedstawicieli różnych ośrodków matematycznych (profesorowie Paweł Strzelecki, Włodzimierz Zwonek, Jerzy Kaczorowski, Łukasz Stettner, Tomasz Jurdzinski, Waław Marzantowicz i Wiesław Pleśniak) napisało list do ministra Jarosława Gowina, w którym wyraziło niepokój związany z planowanym sposobem oceniania czasopism naukowych z wykorzystaniem bazy SCOPUS oraz wskaźnika SNIP. Według prof. Strzeleckiego, w bazie SCOPUS niejednokrotnie dramatycznie zaniżona jest liczba prac opublikowanych przez dane czasopismo, przez co miejsce czasopisma w rankingu jest mocno zawyżone (jest obliczane na podstawie liczby prac dzielonej przez liczbę cytowań). Niezbędne dla zapewnienia rzetelnej i wiarygodnej oceny parametrycznej dyscyplin jest: 1) Ustalenie przez Ministerstwo zewnętrznych ram oceny, to jest punktacji czasopism i konferencji oraz skali centylowej z daną punktacją. 2) Delegowanie na niewielkie (powołane np. przez Ministra) komitety aktywnych naukowo ekspertów, wyborów odpowiednich dla poszczególnych dyscyplin narzędzi bibliometrycznych. Komitety te korygowałyby również ewidentne błędy oceny powodowane przez błędy w bazach danych. Współpracowałyby one ściśle z obecnym Komitetem Ewaluacji Jednostek Naukowych i Komitetem Polityki Naukowej, czy z Ministrem. W samej matematyce, według licznych w środowisku opinii potwierdzonych przez stanowisko Polskiego Towarzystwa Matematycznego oraz Komitetu Matematyki PAN, do oceny parametrycznej czasopism nadaje się najlepiej tak zwany Article Influence Score, który bliżej odzwierciedla cytowania w ważniejszych i lepszych czasopismach. W dziedzinie nauk matematycznych kryteria bibliometryczne oderwane od oceny eksperckiej nie są miarodajnym miernikiem wagi osiągnięć naukowych.

Niecałe dwa tygodnie po wysłaniu listu prof. Strzelecki odebrał telefon od Ministra Gowina, który podziękował za uwagi, a także obiecał wziąć je pod uwagę. W niedługim czasie pojawiły się ogłoszenia o naborze ekspertów do wspomnianych powyżej zespołów, w związku z czym w tym samym siedmioosobowym składzie wysłany został list zawierający zgłoszenie do zespołu doradczego zajmującego się matematyką następujących ośmiu osób: Piotr Biler, Małgorzata Bogdan, Tomasz Cieślak, Krzysztof Frączek, Stanisław Glodstein, Sławomir Kołodziej, Adrian Langer, Piotr Nowak. List wysłano 16 listopada. Nie ma jeszcze odpowiedzi Ministerstwa.

Głos w dyskusji zabrali prof. prof. Wiesław Pleśniak, Zbigniew Marciniak oraz Jerzy Motyl.

Ad. 6.

Prof. Arkadiusz Płoski (Politechnika Świętokrzyska) wygłosił wykład pod tytułem "Obserwacje z prowincji: uczenie matematyki w szkołach wyższych i średnich ze szczególnym uwzględnieniem małej politechniki".

Prof. Płoski nadmienił, że Kielce są niedużym ośrodkiem matematycznym skupiającym około 20 matematyków wokół dwóch instytucji. Są to Instytut Matematyczny Uniwersytetu im. Jana Kochanowskiego oraz Katedra Matematyki i Fizyki Politechniki Świętokrzyskiej. W Uniwersytecie im. Jana Kochanowskiego studiuje obecnie matematykę około 80 studentów.

Na Politechnikę uczęszcza około 6 tysięcy studentów, przy czym niedawno było ich blisko 10 tysięcy. Politechnika ma 5 wydziałów i naucza się na niej nie tylko studentów ale i doktorantów. Największy program z matematyki jest realizowany na Wydziale Mechatroniki. Z racji tego, że jest to mała i mniej popularna uczelnia, niż te w dużych ośrodkach, przyciąga raczej uczniów ze środka rankingu, rzadko kiedy zdających maturę rozszerzoną z matematyki. Prowadzone są zajęcia płatne dla zagranicznych studentów, którzy są bardzo aktywni i ciekawi nowej wiedzy. Takiego zaangażowania w naukę prof. Płoski nie zauważa u studentów polskich. Bierność i pasywność wśród młodych ludzi jest też zauważana na przykładzie programu Erasmus, gdyż kandydatów na wyjazd jest mniej niż miejsc. Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast dobrze działające koło naukowe. Zdaniem prof. Płoskiego zagrożeniem dla jego uczelni jest nowa Ustawa o szkolnictwie wyższym i idąca z nią ewaluacja, gdyż może ona skutkować tym, że w małych ośrodkach przedmioty matematyczne nie będą wykładane przez osoby posiadające doktorat z matematyki lecz przez inżynierów nauk technicznych.

Głos w dyskusji zabrali prof. Wiesław Pleśniak oraz prof. Arkadiusz Płoski.

Ad. 7.

Prof. Wiesław Pleśniak poinformował o konieczności korekty Regulaminu Komitetu Matematyki PAN na prośbę Wydziału III PAN. Głównie chodzi o możliwość przyznawania tytułu honorowego przewodniczącego Komitetu Matematyki oraz wyróżniania nagrodami KM.

Profesor Wiesław Pleśniak zaproponował następujące zmiany w Regulaminie:

1) § 1 dotychczasowo brzmiący

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk, zwany w dalszej części regulaminu „Komitetem”, utworzony został Uchwałą Nr 2/2011 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 26 maja 2011 r. i działa przy Wydziale III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi Polskiej Akademii Nauk. Komitet czerpie inspiracje z działalności Komitetu Matematyki Polskiej Akademii Nauk, powołanego Uchwałą nr 4/98 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 18 grudnia 1998 r.

otrzyma brzmienie

Komitet Matematyki Polskiej Akademii Nauk w obecnej kadencji, zwany w dalszej części regulaminu „Komitetem”, utworzony został Uchwałą Nr 4/2014 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 11 grudnia 2014 r. i działa przy Wydziale III Nauk Ścisłych i Nauk o Ziemi Polskiej Akademii Nauk. Komitet czerpie inspiracje z działalności Komitetów Matematyki poprzednich kadencji, z których pierwszy powołany został w 1960 roku.

2) W § 7 dodany zostanie punkt 11 brzmiący

Komitet może wybrać honorowego przewodniczącego Komitetu spośród obecnych lub byłych członków Komitetu, na zasadach określonych w Załączniku do Uchwały Nr 39/2017 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 21 listopada 2017 r.

3) Po § 9 dodany zostanie § 10 brzmiący

Zgodnie z Uchwałą Nr 4/2018 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 21 czerwca 2018 r., Komitet może ustanowić nagrodę organizacyjną dla osób zasłużonych dla działalności Komitetu oraz naukową za osiągnięcia w zakresie matematyki.

Dotychczasowy § 10 otrzyma numer § 11.

Komitet Matematyki PAN w głosowaniu jawnym przy 37 głosach za, oraz 1 przeciwnym przyjął proponowane zmiany w Regulaminie Komitetu Matematyki PAN. Będą one jeszcze musiały zostać poddane opinii radcy prawnego PAN.

Ad. 8.

Prof. Tadeusz Januszkiewicz oznajmił, że IMU organizuje Heidelberg Laureate Forum. Są to spotkania z wybitnymi naukowcami i laureatami nagród. Przeznaczone są dla studentów i doktorantów. Prof. Januszkiewicz poprosił o zaznajomienie się z procedurą oraz zgłaszanie kandydatów na takie spotkania.

Prof. Wiesław Pleśniak przypomniał, że weszła w życie tzw. Ustawa 2.0, w związku z czym powinniśmy wrócić do omawiania uwag na jej temat. Zwrócił się z prośbą do członków Komitetu, a w szczególności do członków Komisji Dydaktycznej i Zespołu Prawnego, aby zajęli się sprawą funkcjonowania nowej ustawy i zreferowali w przyszłym roku, podczas listopadowego zebrania, swoje spostrzeżenia.

Prof. Wiesław Pleśniak poinformował, że zmienia się diametralnie sposób wyboru członków przyszłego Komitetu Matematyki. Dotychczas Rady Wydziałów posiadające uprawnienia habilitacyjne w zakresie matematyki wybierały swoich reprezentantów do KM. Obecnie, zgodnie z Uchwałą Prezydium PAN nr 39/2017 z dnia 21 listopada 2017 r., Dziekan Wydziału w porozumieniu z ustępującymi Przewodniczącymi Komitetów powołuje Wydziałową Komisję Wyborczą i ogłasza termin przeprowadzenia wyborów członków działających przy Wydziale komitetów naukowych oraz tryb głosowania: elektroniczny lub papierowy.

Dr hab. Piotr Oprocha poinformował, że w porozumieniu z ustępującymi Przewodniczącymi Komitetów powołuje Komisję Wyborczą i ogłasza termin przeprowadzenia wyborów oraz tryb głosowania: elektroniczny lub papierowy. Ministerstwo ogłosiło listę, na której wszystkie czasopisma zostały przyporządkowane do dyscyplin. W związku z tym pojawiają się wątpliwości, jak będzie wyglądało ocenianie prac matematyków opublikowanych w pismach z odległych dyscyplin. Zdaniem prof. Oprochy należy monitorować tę sprawę.

Głos w dyskusji zabrali prof. prof. Feliks Przytycki, Krzysztof Frączek, Jan Mielniczuk oraz dr hab. Karol Palka.

Prof. Wiesław Pleśniak zwrócił się z prośbą do członków Komitetu Matematyki, aby sygnalizować drogą mailową ważne sprawy, nad którymi powinien pochylić się KM. Ważne jest, aby robić to możliwie wcześnie, co umożliwi przygotowanie dyskusji dotyczącej zgłaszanego problemu przed posiedzeniem plenarnym Komitetu.

Przewodniczący Komitetu Matematyki zaznaczył, że spadło zainteresowanie wnioskami o dofinansowanie konferencji w ramach DUN. W bieżącym roku wpłynęło tylko sześć wniosków.

Poprosił również, aby zachęcać matematyków do udziału w jubileuszowym zjeździe PTM w Krakowie we wrześniu 2019 roku, gdyż jest to ważna impreza dla środowiska matematycznego.

Prof. Jerzy Zabczyk zwrócił uwagę na fakt, że regulamin w szkole podstawowej zezwala na zaliczenie przedmiotu nawet przy 50 % nieobecności. Zdaniem prof. Zabczyka może to świadczyć o rozluźnieniu dyscypliny w szkole.

Ad. 9.

Termin kolejnego posiedzenia Komitetu Matematyki ustalono na dzień 27.02.2019 roku.

Prof. Wiesław Pleśniak podziękował wszystkim zebrany i zamknął posiedzenie.